

ZPRAVODAJ

Jihomoravské
oblasti KČT

Informační občasník KČT-JMO

ročník 3 / č. 3 – říjen 2015

Internacionální

Nemějte v žádném případě obavy z nějaké politické agitace (když je teď ten říjen), jelikož na těchto stranách jest povolena maximálně agitace turistická. Je to jenom další malá alfovská provokace, protože stejně dobře by posloužilo i české slovo *mezinárodní*.

Nejenom kalendářně, ale hlavně pohledem na teploměr se právě skončilo letošní hodně tropické léto. Kdo má ve zvyku ho trávit v teplých krajích, tak to letos byly spíše vyhozené prachy, kdo se uchyluje spíše do severních končin, uskutečnil dobrou investici.

Předpokládám však, že většina z nás dává přednost aktivní turistice, a to buďto přímo v naší zemi, nebo v krajích svým klimatem a přírodou podobných. Aspoň tomu nasvědčují mnohé zápisky z letních výprav, které si můžete v tomto čísle přečíst.

Slovem mezinárodní je také uvozen pochod Jede Kudrna okolo Brna. A to ze zcela opačného důvodu. Turisté z mnoha cizích zemí se poslední zářijový víkend každoročně sjedou do Brna aby se prošli přírodou kolem Brněnské přehrady, Podkomorskými lesy a lesy na sever od Brna.

Spojit dohromady evropské turisty je také jedním z cílů Euroranda. Eurorando 2016, jehož podtitulem je energie, zahájili slavnostně turisté v neděli 27. září na Hrčavě, trojmezí České republiky, Slovenska a Polska. Už nyní tedy můžete vyrazet na výlety na místa, která jsou nějak spojena s energií. Slavnostní ukončení se uskuteční příští rok v září ve švédském Skåne.

OBSAH ČÍSLA

Turisté se sešli na Macoše

Poslední srpnovou neděli se turisté vydali k Chatě Macocha. Přišli oslavit neuvěřitelných 120 let od jejího prvního otevření. Ještě pod názvem Útulna to byla první chata, kterou Klub českých turistů otevřel.

strana 2

Bezručova chata slavnostně otevřena

První sobota v září patřila další slávě – turisté se tentokrát sešli u příležitosti otevření nejnovější chaty KČT – Bezručovy chaty navrcholu Lysé hory. Stejně jako na Macoše, i zde jde o obnovu dříve vyhořelé chaty.

strana 10

Turisté oslavili 120 let Útulny na Macoše

V úterý 25. srpna oslavila Útulna na Macoše krásných kulatých sto dvacet roků od svého otevření v roce 1895. Protože byl o prázdninách, ve všední den se turistické pochody zrovna nepořádají, musela si na sfouknutí svíček na svém pomyslném narozeninovém dortu ještě pět dnů počkat.

V neděli 30. srpna však už oslavy tohoto významného výročí mohly vypuknout naplno. Jejich uspořádání se ve spolupráci s Jihomoravskou oblastí KČT ujali především turisté z odboru KČT Blansko, za což jim patří velké poděkování.

Hlavním středobodem oslav se samozřejmě stala Chata Macocha, jak zní dnešní název Útulny, hodinou H pak jedna hodina po poledni, kdy se zdravicemi vystoupili čestní hosté a Jan Havelka přednesl v krátkém projevu nejen historii chaty na Macoše, ale prvních chat KČT vůbec. Bez zajímavosti nejsou ani

Jan Havelka vykládá příběhy prvních chat KČT

Předseda KČT Vratislav Chvátal přednáší zdravici účastníkům oslav. Za ním předsedkyně Jihomoravské oblasti KČT Hana Slabáková, čestný předseda KČT Jan Havelka, současný majitel chaty Zdeněk Kozman, předseda odboru KČT Boskovice Jaroslav Oldřich, starosta Vilémovic František Kala a předseda odboru KČT Blansko Ondřej Bláha (foto 9× Alf)

některé historické paralely, jako cesta tehdejších představitelů na slavnostní otevření Útulny a její pokračování do Beskyd s letošní oslavou a slavnostním otevřením nové Bezručovy chaty na Lysé hoře jen o týden později.

Pro účastníky připravili pořadatelé barevný pamětní list, razítko srazu, razítko projektu Vystup na svůj vrchol, výroční turistickou známku a nálepku,

ve spolupráci s majitelem chaty pak bohaté občerstvení. Pohodu slunného nedělního odpoledne skvěle dotvořila dechová kapela Olšověnka.

Protože turista není meteorit, aby k chatě spadl jen tak z nebe, naplánovali pořadatelé čtyři pěší a dvě cyklistické hvězdicové přístupové trasy. Mimo ně si větší skupinky turistů z jednotlivých odborů vytvořili i vlastní trasy svých výletů. Nakonec jich na oslavy dorazilo na pět stovek. V následujících odstavcích vám přinášíme postřehy některých účastníků i čestných hostů. Takový náš „hvězdicový“ článek.

„Cílová kontrola“ aneb Pamětní listy, turistické známky a nálepky a razítka všeho druhu
(foto Jiří Bílý)

Takže na značky – startujeme!

V rámci pěšího výletu, který na oslavy uspořádal odbor KČT Bučovice pro své členy i zájemce z řad veřejnosti, si účastníci prošli méně známá místa Moravského krasu.

Naše putování jsme začali pod vysílačem Kojál, kam nás zavezl autobus IDS JMK. Stožár postavený v letech 1957 až 1958, který se nachází na stejnojmenném kopci (600 m n. m.), je se svou výškou 340 m opravdu impozantní. Však je také vidět široko daleko ze všech směrů a tvoří v krajině významný orientační bod. Chybí už jen jedno

– možnost vystoupat za rozhledem na některý z jeho ochozů.

Od Kojálu jsme se vydali po silnici přes Lipovec nejkratší cestou na okraj obce Holštejn. Tady jsme nejdříve nahlédli do jeskyně Hladomorna (někdy též Lidomorna), která, jak název napovídá, sloužila ve středověku jako hladomorna hradu Holštejn. Geologicky se

Bučovická výprava u Hladomorny

pak jedná o paleoponor Bílé vody. Své zimoviště zde nalézají vzácní netopýři velcí a netopýři ušatí.

Nás jeskyně uvítala mlžným oparem a především příjemným chládkem v počínajícím tropickém dni. I když účastníci měli v propozicích jako povinnou výbavu uvedenu také svítilnu, nikomu se nakonec na podrobnější průzkum jeskyně nechtělo. Na kluzké zemi jsme nechtěli riskovat pád a případný úraz.

Od jeskyně jsme vystoupili na zbytky zříceniny hradu Holštejn, které se nalézají na vápencové skále nad jeskyní. Přírodní posezení na vyhlídce na stejnojmennou vesničku jsme rádi využili ke krátkému odpočinku.

Při sestupu do údolí Bílé vody jsme potkali skupinku turistů z Vysočiny, kteří na oslavy vypravili zájezdový autobus. V údolí jsme si zašli nejdříve k jeskyni Nová

Rasovna, což je druhý největší ponor Moravského krasu, a hned na to i ke Staré Rasovně. Po červené značce jsme pokračovali až k místu Kalvodův kříž, kde jsme na nedaleké zastávce vyčkali na autobus.

Tím jsme se svezli k Balcerce a ušetřili tak čtyři kilometry cesty

polem v poledním vedru. Uzrál čas na „obědovou“ přestávku. Komu nestačilo menu z batohu, zastavil se ještě v bufetu. Všem pak přišla vhod reklamní akce hanušovického pivovaru Holba, ocenili jsme především speciální bylinkové pivo. Mezitím kolem také projeli další dva naši členové, kteří na oslavy vyrazili z Bučovic na kole.

Výhled od zříceniny na obec Holštejn

Od Balcarky jsme už směřovali přímo na Macochu, abychom stihli začátek oslav. Ty jsme si obohatili sestupem na vyhlídku Dolní můstek.

Na zpáteční cestě jsme minuli Srnčí jeskyni, aby si pak někteří prohlédli Smrtnou jeskyni. Výlet jsme zakončili ve Vilémovicích závěrečným občerstvením v místní

hospůdce, které v parném dni přišlo vhod, a také krátkou prohlídkou zdejšího Speleomuzea.

Ve zpátečním autobusu jsme se opět sešli s vyškovskými turisty, kteří s námi jeli už raním spojem. Vycházku však měli trochu jinou:

Vyškovský odbor se vydal v počtu dvaceti turistů na Setkání na Macoše pěšky z Krasové přes jeskyni Balcarka. Od chaty jsme sešli k Dolnímu můstku a po návratu k chatě jsme se zúčastnili slavnostní části setkání. Zpět jsme se vydali přes Vilémovice a Harbechy do Jedovnic, odkud jsme odjeli autobusem do Vyškova. Naše trasa měřila deset kilometrů. S oslavami vyjádřili všichni maximální spokojenost. Dobrou turistickou pohodu umocnilo krásné počasí.

Členové našeho odboru 1. brněnská nemohli samozřejmě na oslavě 120. výročí otevření první útulny KČT na Macoše chybět. Vypravili jsme se vlakem do Blanska a potom jsme pokračovali místní dopravou k jeskyni Balcarce. Odtud jsme se již pěšky přesunuli k útulně na

Vyškovští turisté na oslavách výročí
(foto Blažena Floriánová)

Macoše, kde se uskutečnilo slavnostní setkání se všemi účastníky a vedením Klubu českých turistů. Tam bylo nebývale živo, a tak se naše skupina rozprchla pro pamětní listy, na občerstvení, na můstek a možná, že i někam jinam. V klidu sedět a čekat zůstalo jen několik našich účastníků, které se podařilo před chatou vyfotografovat. Byl jedinečně krásný, slunečný den. A dokonce nebývale teplý, takže také příroda přispěla k této výjimečné příležitosti.

Zde jsme si opět uvědomili, že kromě Sokola nemá žádný spolek v naší republice tak dlouhou a čínorodou tradici. Po slavnostním aktu se naše skupina opět dala dohromady a pokračovala po své trase, která vedla na zříceninu hradu Blansek. Po chvilí odpočinku a malém občerstvení vyrazila skupina přes Nové dvory a Obůrku na nádraží do Blanska. A nakonec nás vláček vrátil zpět do Brna.

Z Vysočiny na celodenní výpravu na Macochu vyjelo v půl sedmé ráno z Humpolce, se zajižd'kou do Jihlavy, jednadvacet turistů. Protože struktura účastníků byla pestrá, rodiny s dětmi, senioři, mládež, objednali jsme si nejprve prohlídku Punkevní jeskyně s průvodcem. Dětem se velmi líbila jízda na lodičkách a poutavý výklad průvodce. Po

prohlídce jsme podnikli pěší okruh na Skalní mlýn a někteří ještě stihli i prohlídku Kateřinské jeskyně.

Čas utíkal jako voda a my jsme museli přichvátnout, abychom stihli setkání turistů u Útulny na Macoše. Rodiny s menšími dětmi a někteří senioři vyjeli kabinovou lanovou dráhou, která byla hlavně pro děti velkou atrakcí.

Přišli jsme právě včas na projevy představitelů Klubu českých turistů a dalších hostů. Starším se líbilo velmi zajímavé vystoupení Jana Havelky, který přítomné seznámil s historií Útulny – turistické chaty Macocha. Děti si naplnily břicha a šly se ještě s rodiči podívat na Dolní můstek.

Počasí bylo nádherné a všem se výprava na Macochu velice líbila.

Sluneční paprsky předposledního prázdninového dne vylákaly i nás, členy tišnovského odboru KČT, k výstupu na Horní můstek k propasti Macocha, abychom se setkali s ostatními turisty.

Výlet a následně i výšlap jsme si naplánovali již dříve, ale až sraz na Skalním mlýně ukázal, kolik nás skutečně vyrazí. Krátce po jedenácté jsme se setkali u mlýnského kola a po pitném režimu v přilehlém občerstvení jsme se vydali v počtu

Turisté z odboru KČT Tišnov před rozcestníkem u vyhlídky Koňský spád. (foto Jana Rohlínková)

třinácti statečných po žluté vzhůru do kopce. V polovině trasy, u Křenkova pomníku, jsme odbočili na naučnou stezku Macocha a pokochali se výhledy nad Suchý žleb.

K propasti jsme dorazili těsně před začátkem slavnosti – 120. Výročí otevření Útulny na Macoše, za hudebního doprovodu dechové hudby Olšovénka. Všichni jsme nejprve nahlédli do propasti a následně si vyzvedli pamětní listy, otiskli pamětní razítko, případně

koupili výroční turistické známky. Po krátkém, ale velmi zajímavém programu a vzpomínce na počátky Útulny jsme si prohlédli také výstavu fotografií v přilehlém mobilním stanu.

Po vydatné svačině, dobrém pivu a výborné kávě jsme pokračovali po naučné stezce Macocha k Dolnímu můstku a poté k vyhlídce Koňský spád. Počasí nám přálo,

a tak se nám naskytly překrásné výhledy do kraje. Končící prázdniny nám nabídly své neopakovatelné kouzlo a fotografům příležitost k zachycení okolní přírody.

Vrátili jsme se zpět k modré značce a serpentínami po ní sešli do Pustého žlebu. Kolem téměř dokončeného vstupu do Punkevních jeskyní jsme došli zpět na parkoviště u Skalního mlýna.

Děkujeme pořadatelům za uspořádání krásného odpoledne a připomenutí jednoho z důležitých mezníků v dějinách KČT. Všem zúčastněným se akce velmi líbila.

Pohledy z vyšších sfér

Účasti vedení KČT na setkání u chaty Macocha předcházela dvoudenní porada vedení v hotelu Panorama v Blansku a sobotní velmi zajímavá exkurze do Amatérské jeskyně pod vedením Filipa Chaloupka z CHKO Moravský kras. Nedělní setkání u Horního můstku propasti Macocha bylo velmi dobře organizačně zajištěné a kromě připomenutí historických skutečností a propagace činnosti Klubu českých turistů bylo i příležitostí pro setkání vedení KČT se zástupci Jihomoravské oblasti, odborů KČT Blansko a Boskovice, starostou Vilémovic Františkem Kalou, poslancem Parlamentu ČR Jiřím Miholou a s majitelem chaty Macocha Zdeňkem Kozmanem. Účast vedení KČT na oslavách 120 let chaty Macocha jsme završili exkurzí do interiéru chaty.

V neděli 30. srpna se z Ostravy vydáváme na výlet na Macochu. Cestování autobusem po dnešních cestách našťastí probíhá rychle. Přehřátá Ostrava, malebná Moravská brána, bohatá Haná, stinné Drahaný, trochu kličkování v Moravském krasu a jsme na Macoše.

Míříme k oslavě 120 let od otevření chaty na Macoše, kterou vybudoval Klub českých turistů jako svou první stavbu chaty v roce 1895.

Část účastníků putovala turisticky po trase z nedalekých Jedovnic. Ostatní absolvovali prohlídku Kateřinské jeskyně. Pospícháme a tak jenom foto před mlýnským kolem u Skalního mlýna a před jedenáctou hodinou jsme všichni na místě – mezi propastí a chatou Macocha.

Oslava je připravena. Přítomno je celé současné vedení dnešního Klubu českých turistů. Je to tak správně. Neboť otevření původní chaty před 120

I v Moravském krasu je možné dát si pěkně do těla. Obzvlášť když slunce na obloze „topí dubovým“

(foto Blažena Floriánová)

let se zúčastnila početná delegace tehdejšího vedení a silných, zejména českých odborů KČT v čele se samotným předsedou architektem Vratislavem Pasovským.

Není bez zajímavosti, že v dalších dnech cestovali a navštívili Rožnov, Radhošť, Pustevny, Frenštát, Hukvaldy, Frýdek, Štramberk a za dramatických okolností prošli okolo Lysé hory na slezskou Morávku. Jenom připomenutí: cestovalo se prvnými vlaky, pěšky a koňskými povozy!

Zpátky k současné oslavě. Před chatou připomněl historii brněnského odboru a výstavby chaty čestný předseda KČT Jan Havelka, shromážděné pozdravili další představitelé turistů z oblasti Jihomoravské a ústředí. Přítomen byl rovněž dnešní majitel chaty.

Předseda KČT Vráťa Chváta předal předsedovi odboru KČT Blansko Ondřeji Bláhovi diplom o uvedení odboru do Síně slávy české turistiky. Však vyvíjí činnost

Jan Sládek a Vratislav Chváta předávají Ondřeji Bláhovi diplom stvůřící uvedení odboru KČT Blansko do Síně slávy české turistiky

od roku 1902. Oficiálně byl udělen už v březnu letošního roku při celostátní konferenci Klubu českých turistů v Praze, ale zde to bylo doma, před svými. Odbor Blansko, ale i další, včetně brněnských, mají v Moravském krasu na co navazovat.

Oslava jsou i hody! Občerstvení, laskominy, pivo, hlavně setkání přátel a vše další co k hodům patří, včetně dechovky.

Účast nedovedu odhadnout, snad pět set lidí? Nemám v oku kolik by zde bylo průchozích turistů bez oslavy. Není to důležité. Je to zkrátka místo hojně navštěvované, jedno z hlavních míst turistiky u nás.

Byl čas k odjezdu. Řekl bych, že pospícháme. Za týden, v sobotu 5. září,

otevíráme novou Bezručovu chatu KČT na Lysé hoře v Beskydech. Klub českých turistů žije.

Kdo se tedy poslední srpnovou nedělí vypravil na Macochu, určitě nelitoval. Sice v horkém letním dni nesčetněkrát setřel pot ze své tváře, procházka lesy (a jeskyněmi) Moravského krasu a zážitky z oslav 120 let Útulny mu to však tisícekrát vynahradily.

*Alf, Jana Paolíková, Jiří Bílý, Marie
Vincencová, Jana Rohlíková,
Vratislav Chvátal, Jan Sládek*

Při návštěvě Macochy nesmíte vynechat pohled do propasti, ale také pamětní fotku se srázem v pozadí (horní foto Jana Rohlíková, vlevo Alf)

Obnovená Bezručova chata na vrcholu Lysé hory otevřela své dveře turistům

V sobotu 5. září 2015 jsme skutečně slavnostně dokončili výstavbu nové Bezručovy chaty KČT na Lysé hoře. Přišli turisté i vzácní hosté, kteří se o výstavbu zasloužili – bývalí krajští hejtmani, současný místohejtman a hlavně dárci, pracovníci, brigádníci... Biskup ostravsko-opavský požehnal chatě a kapličce, která vyrostla před vchodem jako součást opěrné zdi. Nicméně práce, zejména při venkovních úpravách, zbylo ještě dosti.

Pamětní desky – historické i novou jsme opět připevnili na zeď, aby připomínaly píli a odhodlání Klubu českých turistů a jeho členů. Však se také nejsilnější potlesk ozval v momentu, kdy se děkovalo dvěma osobnostem, které se o stavbu rozhodujícím způsobem zasloužily: Jiřímu Stejskalíkovi a Janu Havelkovi.

Zajímavé je i spojení událostí před 120 lety, v roce 1895. Otevření chaty na Macoše a výlet činovníků KČT na Moravu a do Beskyd s nepodařeným výstupem na vrchol Lysé hory láká k zamyšlení. Důvodem byla únava z náročného předchozího programu? Nebo skutečnost, že před pár týdny otevřel na vrcholu chatu spolek Beskidenverein?

(Pojmenována byla po Habsburkovi – Erzherzog Albrecht Schutzhaus, po vzniku Československa ji přejmenovali na Slezský dům). Zbytečně ze slezské Morávky poslali skupině vstříc koňské povozy k usnadnění putování. Skupina prošla kolem Lysé hory jejími úbočími.

Tak či onak – turistika se už tehdy měla čile k světu! V letech 1933 až 1935 (otevření) postavil KČST na vrcholu Lysé hory chatu, která se později dočkala názvu *Bezručova*. V 70. letech ale obě útulny vyhořely.

V kovu a kameni – milníky Bezručovy chaty na Lysé hoře

Úsilí o obnovení Bezručovy chaty trvalo více méně od jejího vyhoření v roce 1978. Reálně však o tom bylo možné uvažovat až po roce 1990 a navrácení pozemků obnovenému KČT. Symbolický základní kámen jsme odhalili v roce 2004, samotná stavba ale začala až v roce 2012.

Výsledek všichni při otevření chaty viděli. Jenom venkovním vzhledem replika původní chaty, jinak moderní stavba odpovídající náročným podmínkám ochrany přírody v místě, kde stojí. Bezpochyby radost a hrdost dnešního Klubu českých turistů. Folklorní muzika musela zahrát Beskyde, Beskyde...

Štafeta stavění chat KČT a KČST, která začala postavením chaty na Macošce, se posunula znovu na Lysou horu. Co vše se odehrávalo mezi tím je náplní historie turistiky a věřte, je to bohatá historie!

Jan Sládek

Krásy slovenských hor obdivovali Nedvědičtí nadvakrát

Prázdninové vícedenní akce mají v Nedvědici dlouholetou tradici. Na první putování z počátku 70. let minulého století vzpomínají mnohé tehdejší děti, dnes padesátníci, dodnes.

Kam směřovaly naše cesty v létě 2015? Týden od 13. července patřil dětské skupině a cílem byla Malá Fatra. Ubytování v domku Aden v osadě Vyšné Kamence bylo příjemné a my jsme mohli právě odtud vyrážet za poznáním krásného horského prostředí. Někdy jsme jeli autobusem, někdy jsme využili místní dopravy, tedy silničního výletního vláčku, jednou jsme jeli i lanovkou. Nejvíce jsme samozřejmě šlapali pěšky.

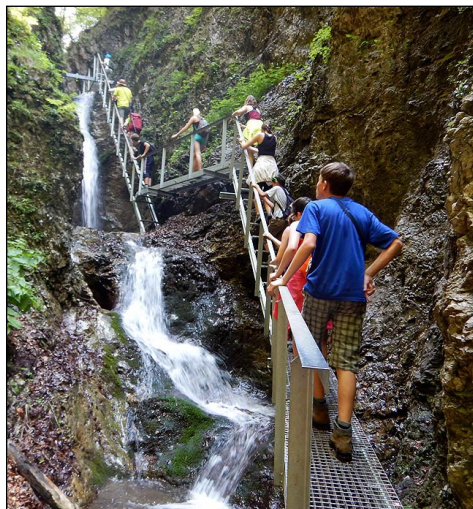
Která místa jsme navštívili? Kudy jsme chodili? Ti, kdo byli poprvé v roklinách Jánošíkovy diery, byli překvapeni tím, co zde příroda nabízí. Šplhání doslova do mraků od silnice ve Vrátné dolině do sedla Malé nocľahy jako by nemělo konce. Ovšem zastávky s výhledy k Rozsutcům i dolů do údolí byly velkou odměnou za tu námahu.

A co teprve v dalších dnech výstup ze Snilovského sedla na Velký Fatranský Kriváň a následně hřebenovka až na Poludňový Grúň a strmý sestup na chatu Na Grúni! Návštěva Strečna byla v den, kdy nepřálo počasí, odpočinkem od vysokých hor.

Když jsme se chystali k nejnáročnější túře, bylo už opět pěkné počasí. Dlouhé stoupání do sedla Medzirozsutce bylo u konce a osmičlenné vrcholové družstvo začalo postupovat do nadmořské výšky 1610 metrů. Nedaleko se ozývala bouřka, ale protože nás minula, byli jsme úspěšní. Výstup na Velký Rozsutec, ten stál zato!

Když jsme se po týdnu vraceli vlakem domů, všech třináct členů výpravy bylo rozhodně spokojeno.

Druhá výprava nedvědičských turistů byla určena dospělým. Měli jsme svůj malý autobus (majitel a řidič Jiří Švarc z Věchnova), cílem byly Vysoké Tatry. Ubytování jsme si zajistili ve Žďiaru. Penzion U Pavla už jsme dobře znali a rádi jsme se tam po dvou letech vraceli. Sestava turistů byla z hlediska výkonnosti pestrá, a tak jsme se vždy večer domlouvali, kdo následující den kam

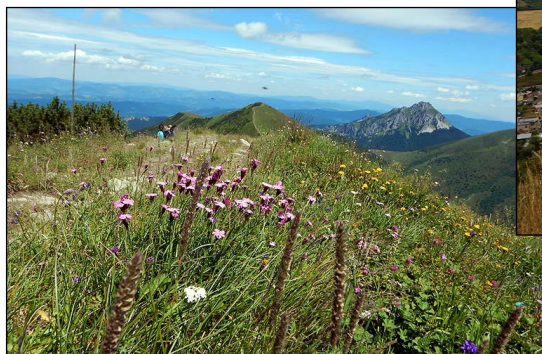
půjde, aby byli všichni spokojeni.

Uvedu-li výčet navštívených míst, neznamená to, že všichni byli všude, každý si vždy našel „to svoje“. Chata Plesnivec, Zelené pleso, Skalnaté pleso, sedlo pod Svišťovkou, Jahňací štít, sedlo Váha nedaleko pod vrcholem Rysů, Koprovní štít, Spišská Magura, Malá Studená

dolina, Téryho chata, Sediello, Dolina Pěti polských ples, vodopád Siklava, Szpiglasův štít – to jsou tedy hlavní body jednotlivých tras.

Očekávané i neočekávané zážitky obohatily jistě každého účastníka těchto výprav.

Petr Vejrosta

Hodonínské toulky jihovýchodním Polskem představily turistům přírodu a život ve Východních Karpatech

Věnováno účastníkům zájezdu jako poděkování za účast na něm a perfektní partu

První zářijový týden uspořádal hodonínský odbor KČT zájezd do Východních Karpat, resp. národního parku Bieszczady na polsko-slovensko-ukrajinském pomezí. Za místo ubytování byl zvolen nádherný a nově postavený penzion Zajazd pod Caryňska v Ustrzykách Górnych, zapadlé obci, kde skutečně lišky dávají dobrou noc. Celá oblast byla totiž po roce 1946 v rámci Operace Visla vysídlena, mnohdy i proti vůli zdejších obyvatel, neboť zde ještě po válce operovaly skupinky Ukrajinské povstalecké armády (UPA) a banderovců

domáhající se nezávislosti Ukrajiny na SSSR. V této oblasti totiž dříve žili převážně Ukrajinci, kteří byli nuceně přesunuti na východ, od 60. let se sem začal život pomalu vracet a přicházeli prakticky noví obyvatelé. Proto je zde také doposavad příroda prakticky nedotčena, vyskytuje se zde okolo 120 kusů

zubrů, jehož původním domovem jsou oblasti Bělověžského národního parku na hranici Polska s Běloruskem, dále pak spousta medvědů, vlků, divokých prasat, hojně je zastoupena kočka divoká, vysoká zvěř a za zmínku stojí určitě nádherná květena, jež dodává nádherným vrchům

rozesetým po okolních poloninách skutečně neobvyklou působivost. Zájezdu se taktéž zúčastnila předsedkyně KČT-JMO Hana Slabáková a předsedkyně ústřední kontrolní komise Růžena Streiftauová, která na zájezd dorazila až ze severočeského Mostu. Zájezd s přehledem odvedli Jura Michenka a Olda Hříba, skupinku pohodářských turistů si v průběhu zájezdu vzala na starost Hanka Slabáková s Růženkou Streiftauovou.

Z Hodonína jsme tedy vyrazili na vzdálenou, přes 600 km dlouhou cestu, trvající čistého času deset hodin v pět hodin ráno, cestou přibrali všechny přespolní účastníky a kromě povinné pauzy pro řidiče v Ružomberku zastavili až v Údolí smrti za Svidníkem před Dukelským průsmykem. V údolí, jež se nachází mezi obcemi Kapišová, Kružlová a Nižná Písaná, se od 25. do 27. října 1944 odehrály nejtěžší tankové boje v rámci Karpatsko-dukelské operace, když

se sovětské tanky snažily proniknout německou obrannou linií v oblasti Svidníku. Po krátké procházce, při které jsme mohli spatřit několik tanků rozmístěných volně v krajině, jsme přes Dukelský průsmyk

přejeli do Polska a nedaleko od státní hranice odbočili za Tylawou doprava, odkud nás silnice číslo 897 po 110 kilometrech přivedla podél hranice se Slovenskem přes Jaśliska, Komańczu, Smolnik, Cisnu, Krzywe, Smerek,

Wetlinu a Brzegi Górne do Ustrzyk Górnych, kam jsme dorazili vyprahlí celodenním vedrem po půl šesté.

Dostali jsme karty od předem přidělených pokojů a šli se ubytovat. V sedm hodin následovala večeře v podobě výborné kulajdy a obrovského řízku a poté posezení na terase

restaurace u burčáku, o který se tradičně postaral Jura Kotásek. Spát se šlo už před desátou hodinou, neboť jsme byli cestou značně znaveni a ve středu nás čekal náročný program. Vzhledem k předpovědi nádherného slunečního počasí jsme se totiž rozhodli, že zdoláme nejvyšší vrchol polských Bieszczad, Tarnicu (nejvyšší vrchol Bieszczad, Pikuj, leží už na Ukrajině).

Ve středu po snídani jsme tedy vyrazili autobusem do 6 kilometrů vzdáleného Wolosateho, poslední osady před ukrajinskou hranicí, zaparkovali na hlídaném parkovišti a vyrazili vstříc Tarnici. Nejdříve jsme však museli u výběřčí chatky vstupní poplatek do Bieszczadského národního parku (dospělí 6 zlotých, senioři polovinu). Vybrané peníze mají sloužit na úpravu chodníků v parku, nutno říci, že ty byly včetně značení ve výborném stavu, některé z nich právě procházely rekonstrukcí.

Po úhradě poplatku jsme pokračovali dále silničkou pod sedlo Beskid na polsko-ukrajinské hranici, kam už byl pěším vstup zakázán (jinak by se dalo v pohodě přes sedlo projít do sousední ukrajinské vsi Vjerchovina Bystra). Stočili jsme se k východu a lesním zpevněným chodníkem postupně stoupali pohodovou cestou až do sedla Przelec Bukowska na Polonině Bukowska a polsko-ukrajinské hranici, kde se nám otevřely širé výhledy na ukrajinské poloniny včetně špičky Pikuje. Po nezbytném focení a přestávce na občerstvení v jednom z mnohých turistických altánků jsme začali už nad hranicí lesa po lukách výstup na Rozsypaniec (1280 m n. m.) a následně po sestupu do sedýlka jsme podstoupili strmější výšvih na vrchol Halicze (1333 m n. m.) s nádhernými výhledy na okolní vrcholy. Poté následoval za stálého horka, kdy jsme museli šetřit vodou, jelikož ji nebylo kde nabrat, postup zvlněným chodníkem pod Kopou Bukowskou a masívem Bukowského Brda se sestupem do sedla

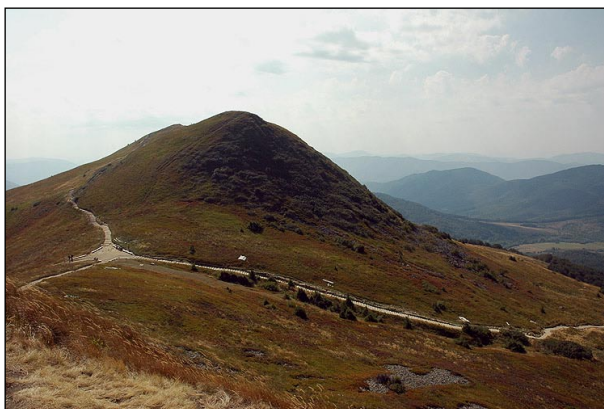
Przelec Goprowska (1160 m nad mořem) s neobydlenou chatkou, následně pak krátký výšvih po zbudovaných schodech do sedla Przelec Krygowskeigo (1286 m n. m.), ze kterého to už bylo nedaleko pozvolnějším výstupem na vrchol Tarnice (1346 m n. m.) s vrcholovým křížem.

Výhledy z Tarnice

(foto 18× Alf)

Po nezbytném focení a kochání se výhledy následoval sestup opět do sedla Przelec Krygowskeigo, odkud se zdatnější turisté vydali přes odlesněný hřebínek Szerokieho Wierchu přímo do Ustrzyk Górnych, ostatní sestoupali po schodech a lesem kratší cestou přes Hudów Wierszek zpět do Wolosatego k autobusu. Kratší varianta měřila dvacet kilometrů, delší o pět kilometrů více. Alf, Lukáš, Ondra a Radek

Sedlo Przelec Krygowskeigo a vrchol Tarnice z hřebene Szerokieho Wierchu

prošli trasu z Horních Ustrík do Wolosatego v opačném gardu a do příchodu skupiny si vychutnávali místní pivečko v hostinci u parkoviště.

Ve čtvrtek jsme si dali za cíl výstup na Malou a Velkou Rawku a prohlédnout si polsko-slovensko-ukrajinské trojmezí na Kremenci. Jirka Kopeček nás vyvezl do nedalekého sedla Przelec Wyzniańska (855 m n. m.), kde vystoupila Oldova a

Hančina skupina a začala na Malou Rawku stoupat kratší, ale strmější cestou přes chatu PTTK Schronisko pod Mala Rawka. Jurova skupina vystoupila až před Wetlinou v místní části Rawka a po nezbytné úhradě vstupního poplatku, kdy za námi výběrčí bába doslova běžela, se po chodníčku kilometrovým

výšvihem dostala na hřebínek poloniny Dzial. Zde se stočila k východu a postupným stoupáním za mlhy odlesněnými mýtinami a krátkou přestávkou v altánku v půli poloniny dosáhla rozcestníku na Malé Rawce (1267 m n. m.), kudy už ostatní mezitím prošli, a tak jsme se všichni setkali ve vrcholových partiích v průběhu túry.

Na Malé Rawce toho ještě příliš vidět nebylo, ale po krátkém přechodu na Velkou Rawku (1307 m n. m.) mlha postupně opadla a my se mohli kochat nevšedními výhledy. Sestoupali jsme krátce k polsko-ukrajinské hranici, podél které jsme ještě chvíli klesali, abychom po následném výstupu na vrchol Kremence (1221 m n. m.) a krátkém sestupu dosáhli polsko-slovensko-ukrajinské trojmezí pod Kremencem (1208 m n. m.). Zde následovala svačinka a nezbytné focení u hraničního monumentu, který je z každé části hranice označen příslušným státním znakem. Poté jsme opět vystoupali na vrchol Velké Rawky (1307 m n. m.), kde jsme se téměř hodinu kochali nádhernými výhledy po okolních poloninách a užívali si všeobecné pohody. Závěr túry byl v podobě dlouhého sestupu lesním chodníkem a v závěru po silnici do

Při sestupu z Velké Rawky k hranici se začaly mraky konečně zvedat

Horních Ustřík (656 m n. m.), v nohách ke vší spokojenosti jsme měli našlapáno devatenáct respektive třináct kilometrů.

Pátek byl vyhrazen na přechod poloniny Wetlińské s tím, že pokud to počasí dovolí, zdolali by zdatnější i poloninu Caryńskou. Autobusem jsme tedy přešli až za Wetlinu mezi

obce Smerek a Kalnica a započali postupný výstup lesním chodníkem až nad hranici lesa, kde jsme před sebou spatřili blízký vrchol Smereku (1223 m n. m.), který jsme po kratším výšvihu zdolali. Vzhledem k velkému větru a nastupujícímu dešti jsme se ale na něm moc nezdržovali a pokračovali sestupem do sedla Przelec

Výstup na Smerek

Mala Orłowicza s křížením cesty do Wetliny. I když mraky vypadaly zpočátku hrozně, počasí se nakonec umoudřilo. Přestože bylo poměrně větrno, nevadilo nám to v dalším postupu na kamenný vrchol Osadzeik (1253 m n. m.), kde jsme si náležitě užili krásných výhledů přes převalující se mraky a vyběhl nám sem naproti Jirka, který mezitím zaparkoval autobus na sedle Przelec Wyżna. Z Osadziek to bylo už nedaleko kolem vrchu Roh (1251 m n. m.) na chatu PTTK Schronisko Chatka Puchatka na Poloninie Wetlińskiej (1232 m n. m.), kde jsme si dopřáli přestávku a vyčkávali příchodu ostatních.

Přestože z dále zahřmělo a mraků na nebi byla stále spousta, rozhodlo se nás sedm, že dostojíme plánu a zdoláme i poloninu Caryńskou. Z chatky Puchatky pak následoval strmý sestup na Horní Břehe (738 m n. m.) a následně výšvih lesní pěšinou, kdy jsme na necelých dvou kilometrech dosáhli za mlhy vrcholu poloniny Caryńské (1297 m n. m.), kam nás cestou provázela i nádherná čuba

Památeční foto s majitelem Chatky „Pú-chatky“

(nikoli František ze Slušovic, ale skutečně místní velké bílé psisko podobající se slovenskému čuvačovi).

Na vrcholu nás však počasí za vykonanou námahu vzalo na milost, postupně se mraky převalily k severu a nám se

otevřely neskutečné výhledy k Horním Ustřikám, na protější Rawky a k západu na absolvovanou poloninu Wetlińskou. Příroda začala hrát skvělé představení a my, s dechem zatajeným, začali postupně přecházet přes samotnou poloninu k jejímu východnímu konci (1230 m n. m.), abychom se zde ponořili do majestátného lesa a postupně spadli až domů do Horních Ustřik.

Ostatní pak sestoupali z Chatky Puchatky asi do 1,5 km vzdáleného sedla Przeleczy Wyżna (Przelecz nad Brzegami Górnymi; 873 m n. m.), odkud je Jirka odvezl do penzionu.

Orli tak měli v cíli v nohou pětadvacet kilometrů s celkovým převýšením téměř 1600 metrů, ostatní ušli přes poloninu Wetlińskou patnáct kilometrů. Odměnou za předvedené výkony nám bylo večerní vystoupení skupiny Gogodzi Ganski z ukrajinského Ivano-Frankovsku, která podávala velmi zajímavý žánr hudby – zvláštní mix folku, reggae a téměř rocku. Velice jsme se u jejich produkce pobavili.

V sobotu nám již počasí tolik nakloněno nebylo a předpověď

hlásila více méně celodenní déšť. Přesto jsme chtěli dostat původní program a navštívit Bukovské vrchy – Cisniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy (polský park krajobrazowy odpovídá české CHKO). Autobusem jsme proto přejeli postupně

přes Wetlinu a Cisnu až těsně pod Ruské sedlo (Przelecz nad Roztokami Górnymi; 801 m n. m.) na polsko-slovenské hranici, kde pramení řeka Cirocha, levostranný přítok Laborce.

Původně měla za cíl zdatnější skupina projít hraničním hřebenem přes Pľašu a Ďurkoviec až na Rabí skalú a z ní se spustit přes Jawornik do Wetliny.

Vzhledem k vývoji počasí jsme však postupovali všichni společně trasou B na Okraglik (Kruhliak; 1101 m n. m.), ze kterého jsme se spustili za stálého mrholení rozsochou hlavního hřebene Bukovských vrchů lesním chodníkem

Rozlučkové foto s penzionem Zajazd pod Caryňska, vesničkou Ustrzyki Górne a horami polských Bieszczad

s občasnými výhledy přes vrcholy Jasla (1153 m n. m.), Szczawniku (1098 m n. m.), Ryše (1103 m n. m.), Malého Jasla (1063 m n. m.) a Rožků (943 m n. m.) do střediskové obce Cisny, kde jsme se po třinácti kilometrech chůze občerstvili v místních hospůdkách. Zároveň jsme vyčkali návratu

skupiny, která v Cisně nasedla na Bieszczadskou lesní dráhu, zvanou místními kolečka, po níž se vydala přes Majdan, Zubracze a Solinku do Balnice, odkud po přestávce pokračovala opačným směrem zpět do Cisny.

Úzkorozchodná dráha o rozchodu 760 mm z Noweho Lupkówa do Cisny se začala stavět v roce 1890 a slavnostní oficiální otevření se uskutečnilo 22. ledna 1898. Přes všechny peripetie, kterými tato úzkorozchodná dráha prošla v období první a druhé světové války, se pro ni téměř osudnými staly boje s Ukrajinskou osvobozenou armádou v tomto regionu na konci 40. let.

Po návratu do Horních Ustřík a večeri následovalo krátké zhodnocení zájezdu s předáváním pamětních listů a volná zábava do nočních hodin.

Nedělní snídanež byla servírována už na

Památník u Dukelského průsmyku

sedmou hodinu, abychom rozumně přijeli domů. Z penzionu jsme vyrazili v osm hodin. Za Barwinkem jsme zastavili na pietním místě na Dukelském průsmyku, abychom si prohlédli památník 1. československému armádnímu sboru a pomníčky padlých, kteří zde bojovali v rámci Karpatsko-dukelské operace při postupu Rudé armády na území Slovenska. Každá vesnice zde má zvláštní hrob, některé hroby jsou bezejmenné s padlými neznámými vojíny.

Poté jsme přes Svidník přejeli do Bardějova, abychom si udělali polední přestávku na oběd a prohlédli si nádherně zachovalé a zrekonstruované středověké centrum města, zapsané roku 2000 na seznam Světového kulturního dědictví UNESCO. Obdivovat jsme mohli zejména gotický kostel svatého Jiljí (svátého Egídia), povýšený roku 2000 papežem Janem Pavlem II. na menší baziliku, a renesanční městskou radnici, kterou začal roku 1505 stavět mistr Alexandr. Laďa Belejčák, rodák z nedalekého Nižného Tvarožce, se zde dokonce v rámci probíhajících hasičských závodů setkal se svým bratrem.

Chvíli po jedné hodině odpolední jsme se z Bardějova vydali domů cestou na Starou Lubovňu, v Popradě jsme se napojili na dálnici, u motorestu Rieka při Šútovu ještě tradičně zakoupili uzené sýry a po osmé hodině dorazili opět do Hodonína.

Zájezd to byl skutečně skvělý, všichni zúčastnění zaslouží velké uznání za předváděné výkony. Absolutorium pak zaslouží Jirka Kopeček za tradičně spolehlivou, rychlou a přitom bezpečnou přepravu a personál penzionu Zajazd pod Caryňska za nadstandardní péči, vynikající kuchyni a dokonalý servis. Určitě se sem rádi budeme vracet a už se těšíme na další obdobné zájezdy.

Jiří Michenka

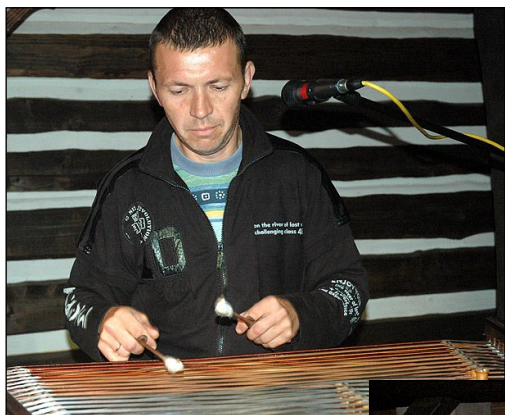

*U pomníku na Kremenci,
polsko-slovensko-ukrajinském
trojmezi*

Na vrcholu Velké Rávký před závěrečným sestupem do Ustrzyk Górnych

O tom, že kdo umí, tomu stačí vzít do ruk kus plechu a zahraje cokoli, nás přesvědčil frontman skupiny Gogodzi Ganski

Cimbalista skupiny prý studoval hru na cimbál až v Brně, takže skoro místní ☺

Skupina Gogodzi Ganski nám připravila na páteční večer opravdu netradiční hudební zážitek

Kudrna pozval do Brna opět turisty z celého světa. Letos podvacaté!

Čas se opravdu nedá zastavit. I když pochod samotný má dlouhou tradici, letos se konal už po šestačtyřicáté, oslavil letos jedno významné kulaté jubileum. Svou číselnou hodnotou sice o dost nižší, nikoli však svým významem!

Podvacaté se totiž pořádá jako pochod zařazený na prestižní kalendář akcí IML – Mezinárodní pochodnické ligy. V tomto kalendáři totiž může mít každá ze zúčastněných zemí jen jeden pochod (výjimkou je Japonsko a Čína) a v České republice je to právě brněnský Jede Kudrna okolo Brna.

Brněnský pochod je dvoudenní, což je pro pořádání IML akcí minimum, a většinou se pořádá poslední zářijový víkend. Nejinak tomu bylo i letos. V roce 2015 se pochodu zúčastnili turisté z patnácti zemí zapojených do IML (včetně ČR). Když pomineme Českou republiku, přijelo nejvíc chodců z Nizozemí. Druhou příčku zahraničních účastníků obsadilo Německo a pomyslná bronzová příčka patří dalekému Tchaj-wanu! Nejdále to pak do Brna mělo šest turistů z Japonska.

Sobotní počasí pochodníkům zrovna nakloněné nebylo. Oblohu pokryly šedé mraky a kolem Brna (ostatně na celé jižní Moravě) panovalo pošmourné počasí. Vše ale turistům vynahradila neděle a nebe téměř bez mráčků. Sluneční paprsky počínajícího podzimu tak turistům rozzářili krajinu kolem majestátného hradu Veverí a Brněnské přehrady.

Alf

*Tchaj-wanští
účastníci při
odpočinku
u Ríšovy
studánky.*

(foto 3× Alf)

Skauti z Lipníku nad Bečvou tvořili druhou nejpočetnější skupinu letošního ročníku pochodu IML Jede Kudrna okolo Brna. Od Jardy Šlechty za to dostali pohár a drobné upomínkové předměty.
(foto Hana Slabáková)

Z kontroly pod hradem Veveří

Lidičky ze štábu pořadatelů
(foto Hana Slabáková)

Tomu, kdo se vrací

Donát Šajner

*Křížem krážem do tmy utíkaje,
vracím se po všech cestách domova.
Bloudivý potok, céva země,
taky ví, kudy kam.*

*Pro smutek sen, pro blesk strom,
pro slzy dlaň a studni okov,
tomu, kdo se vrací,
odpuštění.*

V sobotu 26. září vzpomněli členové odboru 1. brněnská již tradičně u památníku na Vojtěchově všech svých členů a kamarádů, kteří již brázdí svými pohorkami nebeské pláň.

Jiří Bílý

Není vidět, turista? Tak použij hasák!

Toto instalatérské nářadí očividně k žádnému prozření nepomůže, a tak bude fígl někde jinde. Jeho podoba totiž nejlépe vystihuje novou rozhlednu nedaleko Velehradu.

Nachází se v obci Salaš, ležící asi 14 kilometrů severozápadně od Uherského Hradiště v horském údolí Chřibů. Mapa KČT č. 89 píše, že obec byla založena v druhé polovině 17. století v souvislosti s pasením dobytka a ovcí. Od

podzimu 1944 se zde objevovali partyzáni ze skupiny Olga, kteří si vytvořili ze salašské hájovny (asi 3 km severozápadně od obce) svoji druhou základnu, kde byl také ukrýván zajatý nacistický generál Hugo Müller. Dne 29. dubna 1945 několik vlasovců a esesáků vydávajících

se za partyzány odvedlo skupinu obyvatel a u bývalé hájovny Vápenky zabilo devatenáct mužů a jednu ženu; na místě tragédie pomník. V okolí obce bylo rovněž dohodnuto s rumunskými vojsky předání zajatého generála Müllera sovětskému velení, což se uskutečnilo 2. května 1945 ve Slavkově u Brna.

Na stráni nad obcí, v dříve zanedbané části Paseky, ve výšce 386 metrů nad mořem letos vyrostla rozhledna nevšedního vzhledu, která spolehlivě upoutá pozornost. Je tvořena ocelovou konstrukcí obalenou dřevem, má dvě vyhlídkové plošiny ve výšce 15 a 20 metrů, umístěné proti sobě. I když na první pohled připomíná hasák, autor se inspiroval motivem dvou proti sobě otočených sedmiček. Něco takového jinde neuvidíte. Na horní plošinu vede 112 schodů a uvidíte odtud Velehrad, Uherské Hradiště a Javořinu. Na druhou stranu pak jen zeleň Chřibských lesů. Rozhled odtud není tak velkolepý jako z nedaleké rozhledny Židoviny u Modré, ale návštěva stojí za to.

Rozhlednu jsme navštívili koncem května, kdy ještě nebyla oficiálně otevřená, dokončovaly se terénní úpravy pod rozhlednou, ale lidí jsme tam potkali opravdu hodně. Zavedly nás tam Mapy.cz: tam jsem rozhlednu náhodně objevila při hledání cesty na Židoviny u Modré.

A jak se k rozhledně dostanete? Pokud pojedete autobusem, vystupte na zastávce Salaš, obecní úřad a od rozcestníku Salaš-horní se vydejte po zelené značce do prudkého kopce směr Bunč. Nad obcí pak vpravo uvidíte rozhlednu a dojdete k ní po neznačené polní cestě. Zpět do obce dojdete druhou stranou neznačenou cestou kolem lesa až k silnici k zastávce Salaš střed.

Rozhledna je volně přístupná, návštěvu můžete spojit s nedalekým Velehradem či Archeoskanzenem v Modré. Šťastnou cestu!

Hana Slabáková

Podzimní seminář letos zavítá na Kyjovsko

O víkendu 21. a 22. listopadu se opět sejdeme na tradičním setkání zástupců odborů KČT-JMO, tentokrát na úpatí chřibských lesů nedaleko vesničky Čeložnice. Dočasný azyl najdeme v chatě Relaxx (bývalý Zálesák) ve zdejší chatové osadě Pastviny

Rámcový program je víceméně jasný: sraz kolem poledne, abychom se mohli společně posilnit na bohatý následný program. Opět bude nutné probrat důležité záležitosti, které na KČT a jeho odbory v poslední době dolehly: nové průkazy a slevový systém SPHERE, nová registrace odborů dle NOZ a další administrativní úkoly. S Jurou Michenkou probereme možná rizika pohybu v přírodě a otázky právní odpovědnosti v turistice. Dojde i na zhodnocení soutěže a diskusi. Pak snad aspoň některým přijde vhod malá přednáška na téma „Tvorba videoprezentací z digitálních fotografií“. Po nedělní snídani pak vyrazíme na praktickou část semináře. Přímo v terénu si zopakujeme orientaci a prověříme další znalosti nutné pro pobyt v přírodě. A někteří fotografové si z vycházky třeba odnesou materiál na svůj první projekt.

Akce je otevřena pro všechny zájemce z odborů naší oblasti také jako **Setkání seniorů na Pastvinách**, takže přijďte v hojném počtu. Více v samostatné pozvánce.

Alfa Hana Slabáková

ZPRAVODAJ JIHOMORAVSKÉ OBLASTI KLUBU ČESKÝCH TURISTŮ: připravuje oblastní výbor, sazba a design Alf. Příspěvky z odborů je možné zasílat e-mailem na alf@ktnoha.cz (texty ve formátu RTF nebo DOC/DOCX, obrázky jako JPG případně TIFF) nebo v písemné podobě na oblastní sekretariát v Brně, Křížkovského 29. Příspěvky zaslané poštou nebo doručené osobně nevracíme – po dohodě je možné si je vyzvednout na sekretariátu v úřední hodiny. Pokud u fotografie není uvedeno jinak, je jejím autorem (dodal ji) autor článku. Vyhrazujeme si právo dlouhé příspěvky zkrátit. Další informace z oblasti lze získat na www.kct-jmo.cz.